

Pia Krensler/ Britt-Marie Alvem
Stadsmiljö
08-508 262 63
brittmarie.alvem@stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2011-11-24

Utveckla en Stockholmsmodell för trädvärdering

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande.
2. Trafik- och renhållningsnämnden ger trafikkontoret i uppdrag att ta fram en stadsövergripande handlingsplan avseende olovlig trädfällning för fastställande i kommunfullmäktige.

Per-Anders Hedkvist
Förvaltningschef

Ted Ell
Avdelningschef

Sammanfattning

Med anledning av att det inom staden förekommit olovlig fällning av träd har kontoret för avsikt att arbeta fram en modell för värdering av träd som olovligen skadas eller avverkas. Syftet med tjänsteutlåtandet är att få till stånd enhetliga riktlinjer inom staden för hur olovlig fällning ska hanteras inom stadens olika förvaltningar samt vilken värderingsmodell som ska användas. Kontoret föreslår att staden använder en s k bruksvärdesmodell för värdering av dessa träd, där

kostnader för återplantering av ett likvärdigt träd utgör skadeståndsanspråket. För träd som har ett extra högt värde skulle en tilläggsfaktor för läge i staden, betydelse för platsen, kulturhistorisk symbol, etc adderas till bruksvärdet.

Bakgrund / Remissen

Med anledning av att det inom staden förekommit olovlig fällning av träd har kontoret för avsikt att arbeta fram en modell för värdering av träd som olovligen skadas eller avverkas. Nedan redovisas kontorets utgångspunkt för tjänsteutlåtandet.

Dagens skydd av träd i Stockholms stad

Inom Stockholms stad har stora träd endast skydd inom ett fåtal detaljplaner. De är också skyddade inom nationalstadsparken och inom natur-/kulturresevat, strandskydd eller biotopskydd. Alléer (mer än fem träd i rad) har ett automatiskt biotopskydd. Esplanaderna och de centrala parkerna är av riksintresse för kulturminnesvården.

Föreslagen värderingsmodell omfattar alla träd på stadens mark d v s även de som inte omfattas av speciella skydd enligt ovan.

Kort utredning av värderingsmodeller för träd

Det finns flera olika värderingsmodeller för träd. De vanligast förekommande i Stockholm är Koch, Stritzke, Värdering av träd VAT03 samt en s k bruksvärdesmodell.

Kochmetoden är framtagen i Tyskland och baserar sig på tusentals tyska rättsfall. Kritiken mot att använda denna modell är att den är framtagen för just tyska förhållanden och att det kräver mycket av värderingsmannen. Bl a ska dennes kunskap certifieras på en kurs varje år för att alla besiktningsmän ska bedöma träden likadant. Kontorets bedömning är att metoden är avancerad och inte anpassad till svenska förhållanden. Stockholms fritidsförvaltning har under början av 80-talet tagit fram en modell som heter Värdering av träd och buskar som är en översättning av Kochmetoden efter ett seminarium i Tyskland. Även denna modell är komplex.

Stritzkes modell är enligt upphovsmannen framtagen som en värderingsmetod för vegetation i samband med exploatering och lämpar sig för planerings-sammanhang, men inte i samband med olovlig fällning.

Värdering av Traer VAT03 är framtagen i Danmark 2003. I värderingen ingår vad ett ersättningsträd skulle kosta med tilläggfaktorer där det träd som stått på platsen bedöms utifrån vitalitet, trädets arkitektur, synlighet i staden etc vägs in genom olika matematiska formler. Träden ersätts med träd i ganska små storlekar inköpta från plantskola.

Kontoret och flera stadsdelsförvaltningar har använt VAT03 under det senaste året när ärenden beträffande olovlig fällning har blivit rättsfall. Inget ärende har dock kommit upp i högre instans än tingsrätten ännu, och frågan är om modellen kommer att få stöd i rättsväsendet. I fallet med tallarna i Bromma fick dock VAT03 stöd i tingsrättens utlåtande. Nackdelarna med VAT03 är att värderingsmannen behöver en mycket stor erfarenhet av att använda modellen samt att det krävs en stor arbetsinsats. Detta medför att kontoret bedömer att denna modell inte ska förordas i sin helhet.

Vid en s k bruksvärdesmodell berörs hela trädet (krona, stam och rötter) av värderingen. Grundläggande är att det skadade eller olovligt avverkade trädet ersätts med ett likvärdigt eller närmast möjliga storlek. Vidare ska de totala ersättningskostnaderna som beredning av växtbädd enligt stadens handbok för växtbäddar, transporter, skötsel för trädens etablering under fem år m m vägas in. Kostnaderna kan variera något mellan olika platser. En sammanställning av dessa kostnader ger då ett belopp vid skadeståndsanspråk. Det är endast de faktiska kostnaderna som staden har för ersättandet av trädet som ger priset. Denna modell används idag när entreprenörer skadar träd p g a oaktsamhet i närheten av bygge. Om byggaren har skadat trädet delvis, t ex en gren, beräknas hur stor procentandel av kronan som skadats och ersättningskravet är av motsvarande storlek. Om skadan bedöms vara så stor att trädet måste avverkas, ersätts hela trädet.

Vid olovlig fällning uppstår problemet att trädet ofta är borttaget, och bedömningen får då göras utifrån omgivande vegetation om sådan finns. Parametrar som ingår i ovan nämnda tilläggfaktorer i VAT03 som vitalitet och trädets arkitektur etc blir då svåra att bedöma för det träd som fällt utan antaganden får göras.

Trafikkontorets förslag

Kontoret ser att det finns möjlighet att använda bruksvärdesmodellen med vissa tillägg, delvis lika VAT03 för t ex trädets läge i staden, kulturhistoriskt värde eller särskilt symbolvärde. Ersättningsträdet är det största möjliga som går att plantera på platsen upp till den förmodade storlek som det avverkade trädet hade.

Kontorets bedömning är att man ska ta den största storleken av träd som finns att tillgå på marknaden i norra Europa.

Riktigt stora träd som inte går att ersätta med ett enda träd, p g a att det inte finns så stora träd att tillgå på marknaden eller att de inte går att transportera, skulle kunna ersättas med flera träd och då tas kostnaden för samtliga träd med i skadeståndsanpråket. Om ett solitärt träd med en stamomkrets på 300 cm fällts kan den ersättas med tre stycken, som är 100 cm i stamomkrets vardera. Om däremot en del av ett träd som en rot eller gren har skadats eller avlägsnats räknas skadeståndsbeloppet ut som en procentuell andel.

Kontoret föreslår att en handlingsplan mot olovlig trädfällning tas fram så att stadens samtliga förvaltningar som berörs begagnar sig av samma tillvägagångssätt. Handlingsplanen ska innehålla riktlinjer för den praktiska hanteringen i form av ett PM som tas fram av trafikkontoret. PM:et föreslås redovisa parametrarna som ligger till grund för bruksvärdesmodellen samt de tillägg som kan göras. Tillsammans utgör de en ny stockholmsmodell. Alla stadens förvaltningar och bolag ska polisanmäla träd som skadats eller fällts olovligen. Den förvaltning som ansvarar för trädet står också för eventuella rättegångskostnader.

Träd som berörs av exploateringar och ska bevaras redovisas i detaljplan och skyddas genom olika avtal mellan staden och byggherren. Senare under processen ska en modell för vite finnas i bygghandlingen samt ett program eller en åtgärdsplan för bevarandevärda träd inom exploateringsområdet. Vite kan endast sättas på träd där staden ingått ett avtal med en motpart som en byggherre vid en exploatering om att träden ska sparas.

Det ska vara lätt att ta del av information om Stockholms träd, hur de bidrar till stads- och närmiljön samt en god klimatpåverkan och hur Stockholms stad arbetar för att vårda och utveckla Stockholms trädbestand. Informationen på stockholm.se bör utökas med detta syfte. Kontorets föreslår även att den externa webben tydliggör hur villaägare eller lägenhetsboende ska gå tillväga för att lämna synpunkter på träd som står på angränsande offentlig mark, hur staden behandlar och bedömer önskemål, information om vad som räknas som olovlig fällning samt dess konsekvenser.

Slut